

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De quarto gradu Humilitatis, qui est, se omnium minimum æstimare. Cap.
5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De quarto Gradu Humilitatis, qui est se omnium minimum aestimare.

CAPVT V.

MULTA sunt in vita spirituali, quæ non expertis videntur maximè difficilia, & quæ possunt sermone dici, non tamen actione compleri. Vnum autem istorum est, quod hic gradus humilitatis poscit, vt quis se omnium minimum ac vilissimum existimet. Bone Deus, quam ratione potest homo sanctus, & maximis Dei donis coopertus, id de se sentire, seque minimum aestimare? An humilis cæcus est, qui se ipsum non videat? An stultus, qui suas opes ignoret? An ingratus, qui non Dei beneficia sibi data cognoscat? Quomodo ergo poterit tantum semet ipsum despiciere, vt meritis se minimum omnium putet, & infideles, & fures, & homicidas, se meliores & sanctiores existimet? Sanè aut humilitas incititia ridenda est, aut humilis omnium minimus non est: quod si non est, quo pacto ad virtutem pertinet se ipsum fallere, & bona magna, quæ habet, quasi nihilum reputare? Queramus nunc de sanctissimo Ioanne Euangelista, an humilis fuerit, necne? Profectò ille, qui sanctissimus fuit, etiam fuit & humillimus, quoniam sicut numquam repperta est vera sanctitas sine vera humilitate; ita neque maxima sanctitas, sine maxima humilitate. Sed videamus an potuerit ille se omnium hominum abiectionissimum reputare? An ille, qui toto vitæ tempore nullum lethale crimen patrauit, & pauca leuia peccata commisit, potuit se viliozem putare sceleratissimis & flagitiosissimis hominibus, qui quotidie grauissimis & innumeris criminibus fordiantur? An ille, qui primitias Spiritus ac gratiæ, & donorum incomparabilem copiam accepit, potuit se pauperiorem existimare illis hominibus, qui nullum donum supernaturale sanctitatis acceperunt? An ille, qui tanta diuinorum cognitione emiuit, vt Verbum æterni Patris intonaret, potuit se ignoriorem putare illis, qui nullam sunt peritiam rerum diuinarum aut humanarum adepti? Certè non potuit, nisi aut se ipsum decipiendo, aut bona, quæ acceperat, obliuioni tradendo, aut aliorum mala (quod iniquitas est) meliora, quam sua bona, putando. Quid postulas à nobis, humilitas, quid nos angustas & opprimis, quid à nobis vt dura nouerca impossibilia requiris? Ego quidem à teneris annis in literarum studium incubui; scientias Philosophicas, & Theologicas didici, & easdem publicè docui. Si peteres vt me indoctiorem ac minorem omnibus Philosophis, ac Theologis putarem, etiam discipulis meis, fortè assequeris. At quomodo possum me indoctiorem putare Æthiopiibus, aut Peruanis insipientissimis, quos video vix fidei elementa memoriter addiscere, & vt psittacos pronuntiare? Quid est hoc, quod dicis, & quod sæpe auribus meis insulas: Si non te minimum omnium reputaueris, non eris humilis?

Humilitas hæc, non est res intellectus, sed appetitus, & voluntatis, quare non intellectus errorem, aut cæcitatem, sed voluntas depressionem sursum tendentis efflagitat. Nec vult vt ignoremus nos ipsos, sed ne supra meritum efferamur. Humiles igitur cognoscunt dona Dei sibi concessa. Vnde & Paulus ait: Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum, qui ex Deo est, vt sciamus quæ à Deo donata sunt nobis.] Et postea:

A Quis cognouit sensum Domini, qui instruat eum? Nos autem sensum Christi habemus.] Et in Apocalypsi scriptum est: Vincenti dabo calculum candidum, & in calculo nomen nouum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.] Atque adeò sancti, & humiles optimè sciunt dona Dei, quibus aliis præstant: sciunt se habere sapientiam Christi, quam non habent hæretici, nec infideles, nec qui regulis huius sæculi cuncta metiuntur: sciunt sibi datum esse calculum candidum imitationis Christi, ac nomen nouum, vt filij Dei sint, & nominentur, in quo illos superant, qui vitia ac peccata sequuntur, & filij diaboli nominantur. Scire potest verus humilis, se esse alio doctiorem, se esse alio sanctiorem, se naturalibus talentis, aut supernaturalibus donis, inter alios eminere, quibus cum degit, aut in re aliqua aliis præstare. Sed hanc scientiam, aut suorum bonorum noticiam ita temperat, vt modestiæ non officiat. Nam scit, omnia bona tum naturalia, tum supernaturalia, quæ habet, se à Deo habere, & gratis, ac sine meritis, accepisse. Scit, illa omnia mutuo data, aliena esse, à seque posse subtrahi. Scit, innumerabiles esse, qui ipsum scientia, & doctrina, ac virtute, ac sanctitate, & donis naturæ superent. Scit, ab illis, quos quibusdam donis excellit, aliis multis donis superari. Scit, illos gratos pro donis acceptis, Deo esse, se verò ingratum. Scit, alios donis Dei bene vti, se verò non semel abuti. Ignorat aliorum peccata, nouit sua. Respicit denique quod à se habet, & cum se ex se ipso nihil esse cognoscat, affectu humilitatis ductus se sub pedibus aliorum collocat, & ac si minimus omnium esset, ita deprimitur. Hic erat affectus Pauli dicentis: Ego autem sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persequeutus sum Ecclesiam Dei.] Alio loco ait: Nihil minus feci ab iis, qui sunt supra modum Apostoli.] Et rursus: Ministri Christi sunt: (vt minus sapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter.] Et iterum: Abundantiùs omnibus laboraui.] Se Apostolum agnoscebat aliis (præterquam Petro) potestate æquale, laboribus pro Ecclesia susceptis, & afflictionibus superiorem. Et minimum se aestimabat, quia omnia illa dona à gratia Dei, non à se ipso, manare sciebat. Quamobrem, cum dixisset: [Abundantiùs omnibus laboraui;] adiecit, [non ego, sed gratia Dei mecum.] Et cum dixisset, [Nihil minus feci à magnis Apostolis;] subiunxit; [Tamen nihil sum.] Illud, quo se Apostolum aliis æqualem prædicat, ad cognitionem veritatis: illud verò, quo se minimum, aut nihil esse affirmat, ad depressionem pertinet affectionis. Video, inquit, ex me ipso me nihil esse: video, omnia, quæ habeo, non propria, sed aliena, id est, Dei esse; ideo me contemno, & me minimum voco, & aliis omnibus inferiorem, ac planè nihil existimo.

E Alia etiam ratione verus humilis se minimum omnium reputat, quia prudenter potest cogitare, quod si dona & beneficia sibi à Deo data, aliis concederentur, meliùs & abundantius illis responderent. Audit Dominum exclamantem: Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida; quia si in Tyro, & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio, & cinere penitentiam egissent.] His auditis cõpungitur, stupet, & contremiscit, dicitque sibi: Væ tibi miser, quia si infidelibus, & magnis peccatoribus data essent beneficia, quæ data sunt tibi, forsitan feruentius & fidelius Domino

serui

serviissent. Quare ergo te non sub pedibus omnium pones, qui tepidissime & negligentissime accipis beneficium respondes? Hac via Beatissimus Patriarcha Franciscus se omnium minimum reputabat. Cum enim quidam ex suis fratribus, in extasim raptus & vidisset sedem dignissimam illi in caelo param, quasi viseret postea ab eo, quid de seipso sentiret: humilis Christi servus (vt refert Bonaventura) respondit: Videor mihi maximus peccatorum. Cui cum frater diceret ex aduerso, quod hoc non posset sana conscientia dicere, nec sentire; subiunxit: Si quantumcumque sceleratum hominem tanta fuisset Christus misericordia persecutus, arbitrator sane, quod multo quam ego gravior essem. Hae etiam erat humilitas Beatae Gertrudis, de qua haec scripta reperimus. Quoscumque enim homines vidit, sibi praeferebat, eoque meliores se iudicabat. Atque ideo dum illis Dei dona communicaret, putabat illos sola cogitatione, innocentia, conuersioneque munda plus mereri, Deoque inde laudes accrescere maiores, quam ipsa omnibus exercitiis suis, cunctisque corporis viribus potuisset. Idque fieri arbitrabatur per suam indignitatem, vilitatem, ac negligentiam. Ea res, hoc est, humilis sui cognitio, profundissimamque humilitati ipsam urgebat, quare Dei dona aliis manifestabat, videlicet quia in se (vt putabat) essent otiosa, manifestata vero aliis, saltem fructum, & Deo laudem operantur: praefertim, cum, vt dixi, crederet, propter se dumtaxat nihil, verum propter aliorum salutem omnia se recepisse. Hae ibi. Non itaque pugnant quod homo dona sibi a Deo data cognoscat, & quod seipsum despiciat, ac minimum omnium reputet, quia dona illa non sibi arrogat, sed gratis sibi quasi mutuo data considerat. Nescit an fideliter (vt debet) illis donis vtatur, dubitat an inani gloria vsque ad consensum fore deat: nam [prauum est cor hominis, & inscrutabile: ignorat an alius melius dona sibi data collocaret, & verosimiliter praesumit, quod multi eum fidelitate & strenuitate praecellerent, his incitatus, securus & sapientius putat, si se omnibus postponat, quam si alicui forte in occulto meliori se praeferat.

Ad hunc humilitatis gradum hortatur Paulus, ad Philippenses scribens: Implete, inquit, gaudium meum, vt idem sapiatis; & post pauca, in humilitate superiores sibi inuicem arbitantes. Nam si alium ego superiorem arbitror, me minorem reputo, & si alius me superiorem iudicat, se minorem arbitratum. Quo loco optime hunc gradum animaduertit Anselmus, ita scribens: Hoc proprium specimen electorum esse solet, quod de se semper infra quam sint, sentiunt. Ideo nunc subditur, vt sint arbitantes alij alios (sibi inuicem superiores): nam quia iniquus quisque inferiorem se omnem, quem cogitat, putat; e diuerso iustus studet, vt superiorem quemlibet proximum attendat. Ac ne dum se aliis alter humiliat, humiliatio iret alteri in elationem: vtramque partem monuit Apostolus, dicens: Superiores sibi inuicem arbitantes, vt cogitationibus cordis & ego illum mihi praeferam, & vicissim ille me sibi; vt cum ab vtraque parte cor inferius premitur, nequaquam ex impensio honore infletur. Nec ita debemus hoc aestimare, vt nos existimemus, sed nos existimare fingamus, sed verè existimemus posse esse aliquid occultum in aliquo, quo nobis superior sit, etiam si bonum nostrum, quo illo videmur superiores esse, non sit occultum. Ad quod etiam facit dictum illud verissimum humillimi Francisci: Vnusquisque tantus est, quantus est coram Deo: nec ex

A opinione hominum, qui saepe falluntur, sed ex iudicio Dei aestimanda est cuiusque magnitudo. Quis autem nouit qualis sit sua, & alterius causa coram Deo? Quis nouit an amore, an odio dignus sit, qualiterque Deus ipsum, aut alium aspiciat? Quis scit an alius sit lapsus coram Deo, & ipse sit erectus, cum vno momento possint hominum status mutari, possitque qui stabat cadere, & qui iacebat, ad magnam gratiam resurgere? Si ista ignoramus, ex quibus tota nostra magnitudo dependet, merito nos omnium minimos reputamus, & in loco infimo constituimus. Merito alio loco monet Paulus: Honore inuicem praueientes; nam honorem superiori tribuimus, & honorem verum illi impendimus, quem verè & ex animo maiorem existimamus. Vnde si nos inuicem maiores arbitramur, non erit difficile nos inuicem honoribus praueinire, & externa atque interna reuerentia mutuo afficere. Ad idem quoque pertinere videtur, quod idem Apostolus alio loco ait: Id ipsum inuicem sentientes, non alta sapientes, sed humilibus consentientes. Vestrum sensum, ait, prout fieri potest, semper alterius iudicio conformare: ne tumeatis, nec superbiatis, sed humilium ac minimorum voluntati acquiescite. Hoc profecto, o homo, est te minorem minimè existimare, cui consentis, cuius iudicio te submittis. Quod si non tibi solum, sed omnibus hoc documentum propositum est, vniuersi ex sententia Pauli debent se ipsos minimos reputare, & affectum cordis sui infra alios deprimere.

C Magna verò est huius gradus humilitatis securitas, quia eo iustus, ab iniustitia se liberat, qua possit aliis, quibus se praefert, officere. Si enim frater virtute & meritis maior me est, iniurius sum in illum, si non ipsi in corde meo potiorem locum defero, & si non illum maiorem ac meliorem reputo. Esto autem quod omnibus in rebus sim maior illo, nullum est periculum, si ei tamquam meliori me submittam. In elatione est grande periculum, quia, dum effero, possum alienum honorem, & alteri debitum surripere. In humilitione grande est meritum, licet alium excedam, quia assuesco ex eo, quod meum est, proximum honorare. Duo haec Bernardus optime in hunc modum declarauit. Si in quonam statu vnumquemque nostrum habeat Deus, liquidò cognosceremus, nec supra sanè, nec infra secedere deberemus, veritati in omnibus acquiescentes. Nunc autem quia consilium hoc [posuit tenebras latibulum] suum, & sermo absconditus est a nobis; ita vt nemo sciat si dignus sit amore, vel odio, iustusque profecto, iuxta ipsius veritatis consilium, nouissimum nobis locum eligimus, de quo postmodum cum honore superius educamur, quam praesumimus altiore, vnde cedere mox oportet cum rubore. Non est ergo periculum, quantumcumque te humiliter, quantumcumque reputes minorem, quam sis, hoc est, quam te veritas habeat. Est autem grande malum horrendumque periculum, si vel modicè plus vero te extollas, si vel vni videlicet in tua cogitatione te praeferas, què forte patrem tibi veritas iudicat, aut etiam superiorem. Quemadmodum enim si per ostium transeas, cuius superliminare (ad intelligentiam loquar) nimium bassum sit, non nocet quantumcumque te inclinaueris, nocet autem si vel transuersi digiti spatij, plus quam ostij patitur mensura, crexeris, ita vt impingas, & capite quassato collidaris; sic in anima non est planè timenda quantalibet humiliatio; horrenda autem nimiumque pauenda vel minima temere praesumpta erectio. Quamobrem noli te, homo, comparare maioribus, noli

Bonau. in vita eius c. 6.

Lib. I. in simar. de sim. pie. c. 5.

Ter. 17. 9.

Philip. 2. 2. 3.

Ansel.

Rom. 12. 10.

Rom. 12. 16.

Bern. ser. 37. in Cant.

2. Reg. 22. 11.

Luca 14.

De PAZ
Tom. II

minoribus, noli aliquibus, noli vni. Quid scis enim, o homo, si vnus ille, quem fortè omnium vilissimum atque miserimum reputas, cuius vitam sceleratissimam ac singulariter foedissimam horres, & propterea illum putas spernendum, non modò præ te (qui fortè iam sobrie, & iuste, & piè viuere te confidis) sed etiam præ cæteris omnibus sceleratis tanquam omnium sceleratissimum: Quid scis, inquam, si melior & te, & illis mutatione dexterae Excelsi, in se quidem futurus sit, in Deo verò iam sit? Et propterea non mediocre, non vel penultimum, non ipsum saltem inter nouissimos eligere locum nos voluit; sed [recumbe, inquit, in nouissimo loco:] vt solus videlicet omnium nouissimus sedeas, tæque nemini, non dico præponas, sed ne comparare præsumas. Hactenus ille.] Illud ergo, quod dictum est à Domino: Recumbe in nouissimo loco, non tantum de externis actibus accipiendum est, quasi semper nouissimus locus sit à nobis tenendus, quod sæpe personæ, aut muneris, quod gerimus, dignitas vetat, sed de interno affectu intelligendum, vt scilicet homo, desiderio & minima æstimatione sui, in infimo se loco constituat. Itaque idem est huius mandati sensus, atque illius: Si quis te percusserit in dexteram maxillam, præbe illi & alteram.] Sicut enim non semper decet percutienti nos in vnam maxillam, alteram actu ferendam conuicere, quod nonnunquam hypocritis tribueretur, & proximum iratum ad maiorem indignationem prouocaret: at semper decet, & opus perfectionis est, quemque paratum esse ad aliam aliam sustinendam: ita non cuique licet in nouissimo loco sedere, vt prælato, vel principi, at semper conuenit, affectu & minima æstimatione sui infimū locum assumere. Illud primum, vt scilicet exterius ad nouissimū locum in cōfessionibus eas, etiam Philosophi monuerunt. Nā & Tullius dixit: Rectè præcipere videntur, qui monent, vt quāto superiores sumus, tanto nos submissius geramus. At hoc secundum, Christus solus docuit, & eius discipuli, Sancti scilicet omnes docuerunt, & non tantum verbis, sed moribus, & vita monstrarunt.

Matth. 5. 39.

Cicero. 1. off. i.

1. Reg. 24. 15.

Greg. 34. mor. 17.

Hunc profectò humilitatis gradum habuit Dauid, cum Sauli impio, & Sanctorū persecutori se submisit. Quem persequeris, dixit, rex Israël: Què persequeris? Canem mortuū persequeris, & pulicē vnū.] Tu rex, ego seruus: tu potens, ego canis mortuus: tu magnus, ego pulex. Ipsa magnitudo tua, ac pusillitas mea te moueāt, vt ab infirmi persecutione desistas. Et certè, vt ait Gregorius, sanctus Dauid iam vnctus in regem fuerat, iam exorante Samuele, & cornu super se oleū fundente, didicerat, quòd eum diuina gratia, Saul reprobato, ad regni gubernacula possidēda seruabat, & tamen persequenti aduersario mēte humili se substernebat, cui diuino iudicio prælatū se esse nouerat. Illi itaque se humiliter postponēbat, cui per electionis gratiam incomparabiliter se nouerat esse meliōrē. Ex hoc bene colligit sanctus Doctor: Discant ergo quomodo humiliari proximis debeant, qui adhuc quo loco apud Deū habeātur, nesciūt: si sic se electi, etiam illis humiliat, quibus iam se per interna iudicia antepositos deprehendunt.] Didicerunt multi Sancti Ecclesie hunc mirabilem humilitatis affectum, qui ad eò se submittebat, vt calamitates reipublice suorū peccatorum causa venire putaret. Et cum essent vitæ sanctitate conspicui, ad eò sibi per hunc affectū reddebantur: absconditi, vt nulli in terris inueniret præter se ipsos, cuius peccatis tam duram Domini castigationem tribuerent. Legit in sanctis scripturis, quia

A solet Dominus vnus peccatum in aliis eiusdem congregationis punire. Sic propter peccatum elationis Dauid quo numerauit populum, mortui sunt spacio trium dierum à Dan vsque ad Bersabee septuaginta millia virorum. Peccatum quoque vnus Achan, fugatium milliam pugnatorū, & morte triginta sex hominum mulctatus est, qui à viris vrbis Hai, quam expugnare venerant, partim victi, partim occisi sunt. Et in Exodo scriptum est: Ego sum Dominus Deus tuus, fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me.] Putat ergo iusti, dum oculos à suis meritis magnis auertunt, & beneficia eximia Dei, quibus non perfectè respondent, attentè considerant, quia propter ingratitude suam, in alios de congregatione, aut republica, Domini indignatione delatui. Quis hanc humilitatem non miretur? Quis ad considerationem huius affectus non obstupescat? Quis non expertus intelligat, quonam modo ille, qui magnus est meritis, & qui sua merita, & virtutem non ignorat, potest se ipsum ita despiciere, vt flagitiosis hominibus se submittat? At hæc vitæ sunt spiritualis arcana, & huius sacræ scientiæ secreta, quæ peritissimis, id est, viris perfectis, reuelantur, non tantum vt ea loqui sciant, sed vt vitæ conuersatione compleat.

2. Reg. 24. 15.

iosue 7. 5.

Exodi. 6. 20. 5.

B At quibus ad hunc gradum humilitatis assequendum iuuabimur? Primò quidem, si nos cum maioribus ac melioribus conferamus, ac comparatione illorum, nos (sicut re vera sumus) pusillos, ac imperfectos esse putemus. Dum enim quisque se minorem existimat, ad illum salutarem affectum, quo se minimum reputat, aditum parat. Solitarius equus, ait Climacus, nonnunquam currere videtur, at si gregi societur, tunc suam agnoscit tarditatem.] Ne te solitariū aspicias, sed Sanctis, qui velocissimè in cælum currunt, circumuallatum, sic tuam tarditatem agnosces, sic de tuis laboribus erubesces, sic te, si non minimum, at minorem reputabis, & ex hoc tanquam ex initio ad illud, vt te minimum sentias, progressum facies. Pauper diuitibus circumseptus, pauperior sibi videtur; & literatus, magistris sapientissimis associatus, quantum sibi ad perfectam sapientiam desit, agnoscit. Sic iustus dum se viris sanctissimis Dominico, Francisco, Ignatio, & aliis similibus comparat, suum omnem profectum quasi nihilum reputat. Deinde iuuat, si virtutum sublimitatem, ac perfectionem mediteris, à qua te quàm longissimè distare conspicias, & sic de te submissius sentire assuesces. Sic quidam strenuus frater (auctore eodem Climaco) hanc sui despicientiam comparabat, de quo hæc scribit. Cuidam fortissimo Athleta Christi, qui ad hanc beatissimam virtutem festinabat, impuri demones laudem in corde subfeminabant. At ille diuina inspiratione malignorū spirituum nequitiam pio, & religioso compendio vincere aggredditur. Describit in cellula pariete altissimarum virtutum appellationes, putat perfectæ charitatis, angelicæ humilitatis, mundissimæ orationis, incorruptibilis castitatis, & huiuscemodi virtutum reliquarum. Cùm ergo illum cogitationes extollere cœpissent, dicebat illis: Eamus ad arguentē, aduenientē; telegebat appellationes illas, subiq; ipsi clamabat: Cùm has omnes possederis, tunc scies quàm longè adhuc à Deo sis. Cùm enim eas possederis, [seruus eris inutilis, fecisti enim, quod facere debuisti.] Præterea confert maximè ad hunc gradum acquirendum, oculos à propriis meritis & virtutibus auertere, nisi cùm aliud affectus gratitudinis postulat, & in peccatis ac defectibus figere. Nam homo, qui sæpe sua mala considerat, eum certè affectum generabit,

Climac. grad. 25.

Climac. ibid.

Luce 17. 10.

quem

quem hæc consideratio solet parturire, vt se pusillum & imperfectum, & cæteris viliozem reputet, qui tanta in se mala cognoscit. Hunc monet Gregorius, vt interdum bona sua nesciat, ne propterea notitia eorum per superbiam eleuetur. Bona, inquit, nostra & ignorare sapienter, & scire aliquando vtiliter debemus. Ignoranda quidem sunt, ne infirmis nobis elationem præbeant; sed à perfectioribus scienda sunt, vt per deuotionem crescant. Tandem conducit omnia beneficia Dei, vt debita nostra, sicut re vera sunt, aspicere. Nam si quo plus habemus bonorum, eo amplius debitores sumus, merito quò meliores sumus, eò submissius de nobis sentimus, & omnibus tanquam pluribus debitis onerati, submittimur. Quisquis tibi, o Domine, inquit Augustinus, enumerat vera merita sua, quid tibi enumerat, nisi munerata tua? Et venerandus vir Ioannes Ruibrochius ait, eum, qui nunquam peccauit, aut minus peccauit, maiorem causam humilitatis habere, quam illum, qui magna peccata commisit: quia videlicet maiorum bonorum debitor est; quare debet se quasi maioribus obligationibus astrictum, magis submittere. Est, inquit, & alia præclarior humilitatis causa, quam ignorare non debemus. Intemetata namque Dei genitrix, gloriosa semper Virgo Maria, cum ab omni peccato sit præseruata, maiorem se humiliandi causam habet, quam beatissima Maria Magdalena, quæ sic diuina bonitate à peccatis liberata, sicut Virgo gloriosa ab ipsis præseruata fuit. Maius autem beneficium est, à vulneribus illæsum seruari, quam inflicta curare vulnera. Itaque præclarius est, & maiori dignum gratiarum actione, seruari à peccatis, quam de admissis consequi veniam. Quanto autem cumulatiora sunt in nos beneficia Dei, tanto & nos illi cum humilitate ac reuerentia gratias abundantiores agere sumus adstricti. Non solum de peccatis nobis misericorditer indultis, sed multò magis de iis quoque, in quæ incidere poteramus, nisi sua nos bonitate ipse custodisset; & non tantum de beneficiis iam collatis, sed de omnibus quoque bonis illis, quæ collaturus erat, nisi nostra hoc malitia præpedisset. Vnde si quis soletter aduertere velit, ex ipsis quoque virtutibus à Deo collatis, & ex Dei bonitate, quæ à profundiori ipsi ruina præseruauit, maiorem, præclarioremque humilitatis rationem, quam ex hoc, quòd lapsus à Deo veniam meruit, & indulgentiam habet, inuenitque. Hæc ille. Omnia ergo hæc prospera, siue aduersa, siue bona, siue mala, nos ad hunc gradum humilitatis instigant: omnia nos ad hoc mittunt, vt nos minimos esse putemus. Quoniam pusillus est, qui semper peccatis & imperfectionibus vincitur; nec non & pusillus est, qui non ex se, sed ex dono gratiæ, & ex beneficiis quotidie susceptis, à maioribus malis seruatur. Minimus denique est, qui ex se nihil habet, & quicquid habet, gratis ab alio recipit; & beneficiis, quæ recipit, nunquam cumulatè respondet.

De quinto Gradu Humilitatis, qui est: Nolere ab hominibus honorari, &c.

CAPVT VI.

Vl se ipsum viliissimum ac minimum omnium existimat, quod quarto humilitatis gradu est consecutus, facile ad quintum adueniet, vt scilicet ab hominibus magni æstimari, honorari, aut laudari non velit. Honor enim, & laus

A magnis ac præclatis vitis debita est, qui perfectissima virtute eminent, qui egregijs operibus yacant, suæque auctoritate alios quali humeris sustentent. Quæ autem dementia esset, si homo proprio iudicio suo minimus omnium, ac nullius pretij existimatus, sibi eos honores, eaque laudes cuperet, quas non conuersatio iners, sed vita immaculata, & vtilissimis ac præstantissimis operibus occupata deposcit? Eugam honoris, ac laudis humanæ, in hoc quinto humilitatis gradu positam, ab ipso Magistro humilitatis accepimus, qui ad homines veniens, statim pauperem, secundum mundi gloriam, & vitam nullis caducis honoribus splendidam, sed despicabilem ac obscuram, elegit. Potuit ille quidem ex hominibus ditissimis, & qui tunc in mundo regnarent, nasci; potuit, regnum Israëliticum temporale, aut certè Pontificiam dignitatem obtinere, & exequi potuit, regum & Principum more, vitis nobilissimis & regali satellitio constipari. Potuit, sed noluit, & hæc omnia mundi magna contempsit, paupertatem autem, & infimum locum, & ignobilium societate amauit, vt sectatores suos tantæ humilitatis exemplo ad contemnendos honores, & fugiendas laudes adduceret. Semel, post satiata turbam quasi quinque millium hominum, sine paruulis ac mulieribus, in deserto, tanto percussæ miraculo gentes ille ipsum regem ac clamare voluerunt. Ipse autem quid fecit? Cum cognouisset, inquit Euangelista, quia venturi essent, vt raperent eum, & facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus. Noluit temporaliter regnare, & imperare hominibus, sed ministrare illis, vt superbiam illorum retunderet, qui de obtento honore ac mundi dignitate lætantur, & non parum moerent, cum in ordinem rediguntur. Qui profectò tam cæci esse solent, vt sibi persuadeant, se ad imperandum ac gubernandum fuisse natos, tempusque terere, quod non in amplissimo munere gerendo posuerint. Sed Christus, o superbe, aptus erat ad gubernandum, & ad munera reipublicæ Christianæ gerenda, nec à potioribus redemptionis nostræ muneribus imperio temporali distrahatur, & tamen noluit illud admittere, vt disceres, tuam cecitatem & elationem agnoscere, & te ab honorum desiderio subtrahere. Quare Gregorius bene ait: Sed quia idcirco in carne apparuit, vt non solum nos per passionem redimeret; verumetiam per conuersationem doceret, exempli se sequentibus præbens. rex fieri noluit: ad crucis verò patibulum sponte peruenit. Oblatam gloriam culminis fugit; penam probrosæ mortis appetit: vt membra eius videlicet discerent, mundi fauores fugere; terrores minimè timere; pro veritate, aduersa diligere; prospera, formidando declinare; quia & ista sæpe per tumorem cor inquitnant, & illa per dolorem purgant. In istis se animus erigit; in illis autem, etiam quando se erexerat, sternit. In istis homo sui obliuiscitur; in illis verò ad sui memoriam, nolens etiam coactusque reuocatur. In istis sæpe & ante acta bona deperunt; in illis autem longi quoque temporis admissa terguntur. Nam plerumque aduersitatis magisterio, sub disciplina cor premitur, quod si ad regiminis culmen eruperit, in elatione protinus vsu gloriæ permutatur. Sic ille. Iterum à quoniam laudatus est, sic eum interrogante: Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo? Statim autem laudationem reiecit. [Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi solus Deus.] Quæ sententia bonitatem naturalem, ac per essentiam (vt vocant) soli Deo tribuit, ac sibi non vt homini (sic enim erat bonus participatione) sed vt Deo conuenire monstrauit. Hoc verò factò, o homo, tuâ quoque leuitatem reprehendit, qui passim inanes laudes aucu-

Item. 6.
11.

Gregor.
1. p. Pa-
st. 6. 3.

Luca 18.
18. 19.